

Ex ante kontrola i analiza tržišta u projekatima financiranim iz sredstava EU

Dejan Pap*

Istraživanje tržišta u kontekstu prikupljanja podataka koji svojim skupom u određenom području čine cjelovitu informaciju, jedno je od najvažnijih čimbenika na kojima se donose odluke. Odluke su te koje oblikuju, odnosno donose različitost u postupanju. Dobrim i pravovremenim odlukama osigurava se učinkovitost u postizanju željenih ciljeva i osigurava uspješnost u budućem razdoblju. Uz samo istraživanje tržišta, provedba ex ante kontrole je dopuna ili dogradnja kvalitete poslovnih aktivnosti, izgrađena na temelju dosadašnjeg stečenog iskustvu. Ex ante provjerom otklanjaju se eventualne nepravilnosti i ukazuje na nezakonite i/ili diskriminirajuće uvjete sposobnosti u pozivu na nadmetanje i/ili dokumentaciji o nabavi, eventualno tražene uvjeti koji nisu povezani s predmetom ugovora ni razmjerni s njim, na nepoštivanje minimalnih razina sposobnosti, na propisane prekomjerne uvjete vezane uz dostavu garancija ili eventualne propisane diskriminatorne uvjete naspram stranih ponuditelja i dr. Autor u članku pojašnjava specifičnosti i koristi provedbe istraživanja tržišta te ex ante kontrole.

1. Istraživanje tržišta – vrijednost informacija

Zakonom o javnoj nabavi (ZJN 2016), člankom 198. propisano je da „Prije pokretanja postupka javne nabave javni naručitelj u pravilu provodi analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom. Javni naručitelj smije tražiti ili prihvatiti savjet neovisnih stručnjaka, nadležnih tijela ili sudionika na tržištu koji može koristiti u planiranju i provedbi postupka nabave te izradi dokumentacije o nabavi, pod uvjetom da takvi savjeti ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja te da ne krše načela zabrane diskriminacije i transparentnosti“.

Na temelju ZJN 2016, donesen je i „Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi“ (NN 101/17, 30/23, dalje u tekstu: Pravilnik). Navedenim Pravilnikom propisan je sadržaj, rok donošenja, način i rok objavljivanja, način promjene i druga pitanja u vezi s planom nabave i registrom ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma te sadržaj izvješća, način, rokove objavljivanja, te ostala pitanja u vezi s prethodnim savjetovanjem i analizom tržišta.

Pravilnikom u članku 8. „Provedba analize tržišta“, zakonodavac je propisao da „Naručitelj provodi analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom. Stavkom 2. istoga članka Pravilnika propisano je da „Analiza tržišta obuhvaća prikupljanje informacija o predmetu nabave, gospodarskim subjektima koji sudjeluju na tržištu te drugim okolnostima koje utječu na uvjete nabave“. Stavak 3. propisuje da se „Informacije prikupljene analizom tržišta ne smiju interpretirati na način da imaju za posljedicu narušavanje tržišnog natjecanja ili kršenje načela zabrane diskriminacije i transparentnosti“.

Nadalje, članak 9. Pravilnika („Provedba prethodnog savjetovanja sa zainteresiranim gospodarskim subjektima“) propisuje: „Prije pokretanja otvorenog ili ograničenog postupka javne nabave male i velike vrijednosti za nabavu radova ili otvorenog ili ograničenog postupka javne nabave velike vrijednosti za nabavu robe ili usluga, naručitelj je obavezan opis predmeta nabave, tehničke specifikacije, kriterije za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta, kriterije za odabir ponude i posebne uvjete za izvršenje ugovora objaviti

u EOJN RH u trajanju od najmanje pet dana od dana javne objave u svrhu prethodnog savjetovanja sa zainteresiranim gospodarskim subjektima“.

Poglavljju o istraživanju tržišta treba posvetiti više pažnje, obzirom da dosadašnja praksa ukazuje na to da se ista, u pravilu, ne provodi kao zasebna akcija naručitelja, nego se provodi samo prethodno savjetovanje putem portala Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske (dalje: EOJN). Ustaljeno je mišljenje da je provedba prethodnog savjetovanja sa zainteresiranim gospodarskim subjektima dovoljna i da može zamijeniti aktivnosti analize tržišta, ali kada se sagledaju aktivnosti i učinci koji su ostvareni na osnovama provedenog prethodnog savjetovanja, naočigled su stvari puno drugačije. Naime, objavom dokumentacije o nabavi (svih dokumenata koji čine istu), na stranici EOJN, u smislu prethodnog savjetovanja, naručitelj prvi put informira potencijalne ponuditelje, pa i javnost o provedbi postupka javne nabave, kojim želi ugovoriti usluge, radove ili kupiti neku robu, ako nije provodio istraživanje tržišta.

Objavom prethodnog savjetovanja naručitelj objavljuje već kreirane uvjete sposobnosti i kriterije bodovanja (ENP), određene po pravilima koje je on sam propisao. Za zaključiti je da naručitelj objavljivanjem prethodnog savjetovanja, objavljuje dokumentaciju o nabavi koja nema analitičku podlogu, nije je nastala, odnosno propisana na osnovi dobivenih podataka s tržišta, te time i razrađene odnosno propisane uvjete sposobnosti, tj. naručitelj ne posjeduje informacije na osnovi kojih je donio odluku o **razini propisanih kriterija za bodovanje (ENP)**. Kako bi naručitelj dobio što realniji uvid u mogućnosti tržišta u kontekstu propisivanja razine uvjeta sposobnosti ili kriterija bodovanja (ENP), važno je imati informaciju o:

1.1. Ako se radi o uslugama:

1. Jesu li nastupile promjene na tržištu usluga koje se namjeravaju nabaviti/ugovoriti u odnosu na vrijeme kada je izrađena Studija izvodljivosti, kojom su definirane investicijske, odnosno financijske vrijednosti pojedinih projektnih aktivnosti, koje se ugovaraju putem javne nabave?
2. Ako su promjene utvrđene, koliko su utjecale na cijenu usluge koja se nabavlja?
3. Postoji li poremećaj u smislu mogućnosti nuđenja usluge koja se namjerava nabaviti, time što nema ljudskih resursa koji bi uslugu i izvršavali?

* Dejan Pap, univ. spec. oec. Hrvatske vode, Zagreb

4. Koliko je stručnjaka trenutno angažirano na izvršenju ugovora o uslugama na projektima istih ili sličnih karakteristika ?
5. Koji je omjer kvalitete radne snage koja se nudi na tržištu, uzevši u obzir odljev visoko kvalitetnih radnika iz RH, u odnosu na proteklo razdoblje ?

1.2. Ako se radi o nabavi robe:

1. Jeli došlo do nestašice sirovine za proizvodnju robe koja se namjerava nabaviti ?
2. Jesu li promijenjene cijene sirovine potrebne za proizvodnju robe koju naručitelj želi nabaviti, na lokalnoj, europskoj ili svjetskoj burzi ?
3. Ako je došlo do promijene cijene sirovina, koliko se iste utjecale na cijenu proizvoda, robe koju naručitelj želi nabaviti ?
4. Koliko se promijenila izvedbena tehnologija u odnosu na vrijeme kada je naručitelj pripremao tehničke specifikacije opreme i vrijeme objave, pokretanja postupka nabave ?
5. Jeli moguća isporuka tražene robe u roku koji je propisan dokumentacijom o nabavi (90 dana) ?
6. Koje je trenutno stanje na tržištu rezervnih dijelova, odnosno koliko ponuditelj može garantirati da će osigurati postojanost/prisutnost rezervnih dijelova u budućem razdoblju ?

1.3. Ako se radi o nabavi radova:

1. Koliko je trenutno opterećenje (Ugovori u tijeku) potencijalnih ponuditelja koji bi mogli biti interesantni kao izvršitelji radova ?
2. Koliko je prisutan i aktualan trend pomanjkanja radne snage (u Republici Hrvatskoj i okolnim državama) ?
3. Koliko se promijenila politika zapošljavanja stranih državljana (kvote) ?
4. U kojoj se mjeri promijenila porezna politika, što bi utjecalo na visinu plaće radne snage koja je potrebna za izvršenje ugovora o radovima ?
5. Koliko i kada su se promijenile cijene derivata (goriva) u smislu osnovnih troškova rada strojeva koji su neophodni za izvođenje radova koje nabavljamo ?
6. Koliko su se promijenile cijene sirovine ili gotovih proizvoda koje želimo ugraditi, a sastavni su dio ugovora o radovima ?

2. Općenito o istraživanju tržišta

Istraživanje tržišta je standardizirani postupak, zasnovan na načelima znanstvene metode kojim se prikupljaju, analiziraju i interpretiraju podaci sa svrhom da se dobiju informacije potrebne za odlučivanje i rješavanje problema na području tržišnog poslovanja.

S obzirom na to da postoje razne metode provođenja aktivnosti istraživanja, s osnova potrebe pripreme dokumentacije o nabavi u smislu spoznaje informacija o trenutnim i svakako mogućim budućim kretanjima sirovina i gotovih materijala, pa i radne snage, korisno je provesti **jednokratno istraživanje**, kao rješenje za trenutnu potrebu za informacijama, a nakon toga ponovno formulirati i provoditi **kontinuirana istraživanja**, odnosno praćenja trendova društva u smislu korisnika usluga (dulji vremenski period uz pomoć istog obrasca).

Ono što je posebno važno za naglasiti je da **informacije** na osnovi kojih se donose poslovne odluke, budu **točne, pravodobne i pouzdane**.

Pošto je opći cilj dugoročno, stabilno i pouzdano poslovanje svakog gospodarskog subjekta, potreban je i kontinuiran nadzor nad tržištem, odnosno na vrijeme prepoznati promijene, te informacijama potkrijepiti donesene odluke i svakako minimalizirati pojavu prepreka i poteškoća u provedbi naručitelju značajnih ugovora, koje bi mogle utjecati i na samu ugovorenu cijenu, odnosno planirani trošak po ugovoru, te vrijeme završetka ugovornih aktivnosti.

3. Ex ante kontrola – značenje i učinci

Na temelju članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi RH (»Narodne novine«, br. 150/11, 119/14, 93/16, 116/18 i 80/22), Vlada RH je na sjednici održanoj **27. rujna 2018.** donijela **Odluku o obvezi provedbe prethodne (ex-ante) kontrole javnih nabava u okviru projekata koji se namjeravaju sufinancirati i sufinanciraju iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014. – 2020.** (NN 87/18)¹

3.1. Odluka o obvezi provedbe prethodne (ex-ante) kontrole javnih nabava

Člankom 1. Odluke propisano je da se obvezuju javni i sektorski naručitelji u smislu Zakona o javnoj nabavi (»Narodne novine«, broj 120/16, u daljnjem tekstu: ZJN 2016), koji namjeravaju financirati projekte iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014. – 2020., u okviru poziva na dodjelu bespovratnih sredstava koji su objavljeni ili koji se namjeravaju objaviti (u daljnjem tekstu: prijavitelji) dostavljati nadležnom tijelu dokumentaciju o nabavi na prethodnu (ex-ante) provjeru.

Člankom 2. Odluke propisano je da se **prethodna (ex-ante) provjera u smislu toč. 1. Odluke provodi u odnosu na postupke javne nabave koji se planiraju provoditi prije sklapanja ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava**, i to na nabavu robe i usluga proc. vrijednosti iznad (i uključujući) **pet milijuna kn**, te na nabavu radova proc. vrijednosti iznad (i uključujući) **15 milijuna kn**, sve bez PDV-a.

Prethodna (ex-ante) provjera dokumentacije provodi se prije pokretanja postupka javne nabave. Postupak ne smije biti pokrenut prije zaprimanja **preporuka** nadležnog tijela koje je provelo ex-ante provjeru dokumentacije. Navedenu zakonsku regulativu ne treba shvatiti kao obavezu koja nije važeća nakon potpisivanja Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava (UoDBS). Provedbena tijela (PT), sukladno uputama, odnosno zajedničkim nacionalnim pravilima (ZNP), utvrđuju kriterije provedbe ex ante kontrole, tj. propisana pravila određuju koji predmeti podliježu obvezi provedbe ex ante kontrole, a koji ne. Informaciju o predmetima nabave koje je naručitelj obavezan dostaviti na ex ante kontrolu, znači prije objave poziva za dostavu ponuda, PT navodi u obavijesti o odobrenju projektnog plana nabave (PPN). U navedenoj obavijesti o odobrenju plana nabave PT, uz popis predmeta nabave za koje treba dostaviti dokumentaciju o nabavi, navodi i predmete nabave za koje će se provoditi ex post kontrole, te koju dokumentaciju je potrebno dostaviti u tu svrhu.

3.2. Što je ex-ante kontrola

Sagledavajući sve aktivnosti tijekom ex ante kontrole, može se zaključiti da je to skup uputa PT ili drugih kontrolnih tijela koja ukazuju na moguće nepravilnosti utvrđene u dokumentaciji o nabavi u odnosu na ZJN 2016, direktive ili druge akte koji propisuju pravila za izradu dokumentacije i provedbu postupka nabave.

Upute koje su nastale pregledom dostavljene dokumentacije trebaju poboljšati kvalitetu dokumentacije na način da je ista sukladna odredbama ZJN 2016 i direktiva EU, odnosno da ista nema naznaka izbjegavanja propisanih odredbi. Upute evidentirane u dokumentaciji ili nekom drugom dokumentu, nisu obvezujuće, tj. naručitelj nije obavezan iste primijeniti, te na osnovi njih izmijeniti dokumentaciju o nabavi prije pokretanja postupka javne nabave. Iako upute nisu obvezujuće naručitelju se preporuča da iste pregleda, razmotri njihovu primjenu i usklađenost s odredbama ZJN 2016 i direktiva, te primjeni u onoj mjeri koja je njemu prihvatljiva. Dosađajna praksa provedbe ex ante kontrole ukazuje na nekoliko učestalih napomena, putem uputa/komentara, kojima se naručitelju sugerira uskladiti dokumentaciju u odnosu na zakonsku regulativu.

¹ Link: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_09_87_1709.html

3.3. Napomene uz provedbu ex-ante kontrole

Prilikom pripreme dokumentacije o nabavi dobro je pročitati i primijeniti: „Upute za korisnike bespovratnih sredstava o pripremi dokumentacije o nabavi te popis najčešćih pogrešaka prilikom provođenja postupaka javne nabave financiranih u okviru ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, koje proizlaze iz dokumentacije“ koje su objavljene na SAFU web stranici pod dijelom ESI fondovi - provedba projekta. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_public_proc_hr.pdf

Središnja agencija za financiranje i ugovaranje (SAFU), kao agencija s dugogodišnjim iskustvom u području javne nabave, poglavito za projekte, ugovore sufinancirane sredstvima EU, pregledava dokumentaciju o nabavi, izrađuje **komentare i upute**, te na na svojoj web stranici objavljuje upute ili smjernice. Objava navedenih uputa i smjernica je korisna, ali je praksa pokazala da osobna interakcija stvara najbolji učinak.

3.3.1. Značajna izmjena dokumentacije – obveza produljenja roka za dostavu ponuda

Komentarima se upozorava na obveze sukladno čl. 240. ZJN 2016 odnosno na obvezu produljivanja roka za dostavu ponuda razmjerno važnosti dodatne informacije, objašnjenja ili izmjene (ako je dokumentacija značajno izmijenjena). Ozbiljnom izmjenom dokumentacije može se smatrati *izmjena uvjeta sposobnosti, kriterija ENP, posebnih uvjeta za izvršenje ugovornih obveza, tehničkih specifikacija ili projektnog zadatka, troškovnika* ili bilo koja druga izmjena koja utječe na pripremu ponude. Bilo kakva izmjena dokumentacije koja izravno ili neizravno utječe na pripremu ponude uvjetuje i produljenje roka za dostavu ponuda.

3.3.2. Imenovanje stručnog povjerenstva prije pokretanja postupka javne nabave

Uz navedeno propisanim komentarima, naručitelju se naglašava imenovanje stručnog povjerenstva prije pokretanja postupka nabave, te potpisivanje izjave svih članova povjerenstva. Iako se navedeno smatra bitnim, posebnu pažnju treba posvetiti izjavama predstavnika naručitelja sukladno čl. 76. st. 2. t. 1. ZJN, (1. čelnik te član upravnog, upravljačkog i nadzornog tijela naručitelja). U ovom kontekstu čl. 76. ZJN 2016 koji je naveden, smatra se da sve osobe koje su obuhvaćene navedenim člankom moraju potpisati izjavu o postojanju/nepostojanju sukoba interesa, te ako postoje gospodarski subjekti s kojima je naručitelj u sukobu interesa, ti gospodarski subjekti moraju biti navedeni u dokumentaciji u. Ako postoje gospodarski subjekti s kojima je naručitelj u sukobu interesa, te su isti navedeni u dokumentaciji, naručitelj je obavezan na svojim Internet stranicama objaviti taj popis, kako bi isti bio javno dostupan.

Važnost navedenih obveza naručitelja po pitanju sukoba interesa naglašena je i od strane tijela koja vrše ex post kontrolu, u kontekstu osiguranja revizijskog traga objave gosp. subjekata s kojima je naručitelj u sukobu interesa, na internetskim stranicama, te se napominje i print-screen web stranice u vrijeme provođenja postupka nabave gdje je to i vidljivo, obzirom da se događalo da se web stranica izmjeni, pa tako i navedeni podaci do trenutka provedbe ex post kontrole navedeni podaci nisu dostupni.

3.3.3. Uredba o Jedinstvenom rječniku javne nabave (CPV) 213/2008

Ex ante uputa vezana za navode u dokumentaciji o nabavi a vezano za CPV oznake upućuje da sukladno čl. 450. ZJN 2016, odnosno danom stupanja na snagu toga Zakona (1.1.2017.) prestaje važiti Pravilnik o primjeni Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV) (NN 6/12), jer je direktno je primjenjiva Uredba o Jedinstvenom rječniku javne nabave (CPV) 213/2008.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0213&from=HR>

- Komentarima ex ante napominje se važnost da je zbog zahtjeva SLEU (TED) od 17.1.2020. na EOJN RH implementirano pravilo o obveznoj usklađenosti vrste ugovora (robe, radovi, usluge) i osnovnog CPV-koda predmeta nabave za sve obavijesti koje se šalju u SLEU (TED). Osnovni CPV-kod predmeta nabave mora počinjati: za robe – 00 do 44 i 48 (npr. 03311210-7, 44167111-9 ili 48150000-4); za radove – 45 (npr. 45232431-2); za usluge – 49 do 98 (npr. 66520000-1).

3.3.4. Ex ante napomena vezana uz oznaku „ili jednakovrijedno“

Kao važna ex ante napomena u dokumentaciji o nabavi, a vezana za opis „Troškovnik“, navodi se okolnost kada naručitelj u tehničkim specifikacijama upućuje na sukladnost s normama, obvezno je da svako upućivanje na norme mora biti popraćeno izrazom „ili jednakovrijedno“, kako je propisano u čl. 209. st. 2. ZJN. Vezano uz upućivanje na norme naručitelj može navoditi i tehničke specifikacije opreme koju želi nabaviti, gdje je potrebno navesti minimalne ili maksimalne vrijednosti traženih specifikacija. S aspekta navođenja minimalnih ili maksimalnih tehničkih specifikacija, nije prihvatljivo da naručitelj uvjetovanjem maksimalno dozvoljenih vrijednosti ograničava mogućnost nuđenja opreme koja se nalazi na tržištu, odnosno da ograniči slobodu kretanja robe ili pružanja usluga, kako je to propisano člankom 4. ZJN.

3.3.5. Rok za sklapanje ugovora o javnoj nabavi u pisanom obliku

Napomena u dokumentaciji vezana za rok početka izvršenja ugovora, odnosi se na članak 7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (NN 114/22), gdje ugovorne strane sklapaju ugovor o javnoj nabavi u pisanom obliku u roku od 90 dana od dana izvršenosti odluke o odabiru.

3.3.6. Početak izvršenja usluge

Naručitelj u dokumentaciji kod opisa vezanog uz početak izvršenja usluga vrlo često koristi navod: „Početak izvršenja usluga je odmah po uvođenju odabranog Ponuditelja/Izvršitelja u posao“. Ono što je sporno kod ovako propisanog navoda je riječ „uvođenje“. Kada se pokuša definirati koji je to trenutak kada naručitelj odabranog ponuditelja uvodi u posao, jednostavno je nemoguće, što ukazuje da se to može dogoditi za 5, 10 ili 50 dana. U svemu navedenome smatra se spornim „dan“ kada će ugovoreni gospodarski subjekt započeti izvršavati svoj ugovorne obveze, dok je eventualni rok izvršenja poznat (propisan dokumentacijom). Ono što se smatra neprihvatljivim za ponuditelje, a nepažnjom naručitelja, je činjenica da određene ugovorne obveze ponuditelj mora izvršiti do određenog roka, koji u trenutku pripreme ponude ne zna koliko ugovornih (radnih) dana ima za izvršenje određene usluge, odnosno ako dođe do okolnosti u kojoj naručitelj ugovornog gospodarskog subjekta uvede u posao pedeseti dan ili više dana nakon potpisivanja ugovora, postavlja se pitanje za ponuditelja: hoće li gospodarski subjekt, ponuditelj morati angažirati veći broj stručnjaka kako bi izvršio svoje usluge na vrijeme, što apsolutno utječe na ponuđenu cijenu.

Primjerice, naručitelj je u dokumentaciji o nabavi propisao da je isporuka robe, nakon potpisivanja ugovora, maksimalno 30 dana od dana izdavanja narudžbenice, dok je rok izvršenja ugovorne obveze 60 dana od dana potpisivanja ugovora. Ono što je nejasno u dokumentaciji je kada će naručitelj izdati narudžbenicu. Da pojasnimo nejasnoću putem mogućih okolnosti u kojima naručitelj dobiva dvije ponude, gdje jedan ponuditelj nudi isporuku robe u roku od 10 dana od dana izdavanja narudžbenice, dok drugi ponuditelj nudi isporuku robe u roku od 45 dana od dana izdavanja narudžbenice.

Ako je naručitelj propisao maksimalni broj od 30 dana od dana izdavanja narudžbenice kao uvjet u dokumentaciji, tada ponuditelj koji je ponudio rok isporuke od 45 dana nije ponudio predmet nabave sukladno uvjetima i zahtjevima naručitelja. Takva ponuda je nepravilna, odnosno nije sukladna dokumentaciji o nabavi (članak 3. stavak 12. ZJN 2016). Ako je naručitelj propisao maksimalni broj dana isporuke robe koju nabavlja, kao kriterij bodovanja (ENP), gdje ponuda od 30 dana ostvaruje minimalan broj bodova, tada ponuditelj koji je ponudio 45 dana, neće ostvariti bodove, odnosno ostvariti će 0,00 bodova. Naravno ova okolnost je primjenjiva samo ako maksimalni broj dana isporuke nije propisan kao uvjet u dokumentaciji.

3.3.7. Napomena vezana uz razloge za isključenje gospodarskog subjekta iz postupka javne nabave

Vezano za osnove za isključenje iz čl. 251. ZJN 2016, komentari sadrže upozorenja, poglavito kada se navedene osnove za isključenje dokazuju za strance i dohvat podataka putem nacionalne baze podataka. Kao napomenu za dodatnim oprezom i pojašnjenjem ukazuje se na sljedeće: *strani državljanin, koji ima i hrvatsko državljanstvo, također se provjerava kroz modul dohvat budući da se sukladno čl. 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu državljanin RH koji ima i strano državljanstvo, pred tijelima državne vlasti RH, smatra isključivo hrvatskim državljaninom*. Ako naručitelj želi razjasniti eventualne okolnosti, može se u dokumentaciji zahtijevati dostava podataka o državljanstvu.

U dijelu dokumentacije u kojem naručitelj pojašnjava dokazivanje osnova za isključenje, napomena je da se osnove za isključenje iz čl. 251. ZJN 2016 utvrđuju za sve članove zajednice gosp. subjekata pojedinačno, podugovaratelje i za subjekte na čiju se sposobnost gosp. subjekt oslanja, iako je primjena osnova za isključenje iz čl. 251. ZJN 2016 u odnosu na podugovaratelje ostavljena na odlučivanje naručiteljima.

U dijelu dokumentacije u kojem je naručitelj propisao osnove za isključenje iz čl. 252 ZJN, tj. da je ponuditelj platio dospjele porezne obveze i obveze za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, ex ante komentar upozorava naručitelja, da je potrebno ponuditelja/podugovaratelja, odnosno gospodarski subjekt s poslovnim nastanom izvan RH, a sukladno čl. 252. st. 1. ZJN 2016. provjeriti je li gospodarski subjekt ispunio obveze plaćanja dospjelih poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, ne samo u državi svog poslovnog nastana, već i u RH. U tu svrhu potrebno je, uz dokaz o nepostojanju osnove za isključenje prema pravu države poslovnog nastana stranog gospodarskog subjekta, ishoditi odgovarajući dokaz o nepostojanju osnova za isključenje gospodarskog subjekta zbog nepodmirenih obveza plaćanja dospjelih poreznih obveza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje i u RH, s obzirom da gospodarski subjekt nema poslovni nastan u RH.

Kako bi u postupku nabave naručitelj utvrdio navedeno, naravno ako ponuditelj/podugovaratelj ima nastan izvan RH, utvrđeno u ponudi, potrebno je zatražiti od ponuditelja da dostavi izjavu kojom isti tvrdi da ponuditelj: nema otvorenu poslovnicu ili podružnicu u RH, da nema vlasnička ili upravljačka prava gospodarskog subjekta registriranog u RH, te time nema ni osnova za isključenje po čl. 251. st. 1. t. 2. ZJN. Naručitelju se preporuča da po dobivanju predmetne izjave na osnovi članka čl. 251. st. 1. t. 2. ZJN, provjeri navedene informacije iz izjave putem nacionalne baze podataka ili nekim drugim prikladnim sredstvom.

3.3.8. Ažurirani popratni dokumenti

U postupcima nabave velike vrijednosti (pragovi EU), naručitelj je sukladno odredbi čl. 263. st. 1. ZJN 2016, obavezan prije donošenja odluke u postupku javne nabave velike vrijednosti od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti da u pri-

mjerenom roku, ne kraćem od pet dana, dostavi ažurirane popratne dokumente u skladu s pododjeljkom 2. i 4. ovoga odjeljka, osim ako već posjeduje te dokumente.

Posebno treba napomenuti da u slučaju kada naručitelj propisuje osnove za isključenje **sukladno čl. 254 ZJN**, koje glase: *Naručitelj će isključiti gospodarskog subjekta iz postupka javne nabave ako je nad gospodarskim subjektom otvoren stečajni postupak, ako je nesposoban za plaćanje ili prezadužen, ili u postupku likvidacije, ako njegovom imovinom upravlja stečajni upravitelj ili sud, ako je u nagodbi s vjerovnicima, ako je obustavio poslovne aktivnosti ili je u bilo kakvoj istovrsnoj situaciji koja proizlazi iz sličnog postupka prema nacionalnim zakonima i propisima*, treba u postupku pregleda i ocijene ponuda obratiti pozornost na mogućnosti, odnosno ograničenost dokazivanja istih putem dohvata iz nacionalne baze podataka, pa i uvodom u izvod iz sudskog registra. Naglašavanje potrebe za dodatnim oprezom u smislu dokazivanja da ne postoje osnove za isključenje po čl. 254 ZJN, utemeljeno je na činjenici da naručitelj dohvaćanjem iz nacionalne baze podataka može utvrditi samo da je ponuditelj/podugovaratelj registriran kao gospodarski subjekt, što je ujedno i dokaz sposobnosti za obavljanje profesionalne djelatnosti, ali navedeni dokument „NIJE“ dokaz ne postojanja okolnosti iz čl. 254. ZJN 2016. Za zaključiti je da naručitelj, ako je propisao osnove za isključenje iz članka 254 ZJN 2016 (*moгу biti i druge a ne samo navedene u ovom odjeljku*), mora tražiti dostavu izjave od ponuditelja/podugovaratelja koji je podnio najpovoljniju ponudu, kao ažurirani popratni dokument, odnosno prilikom pregleda i ocijene ponuda, jer će navedeno postupanje biti predmetom ex-post pregleda.

3.3.9. Tehnička i stručna sposobnost gospodarskog subjekta

Kod propisivanja „Tehničke i stručne sposobnosti“ naručitelji iste usklađuju na način kako je to propisano ZJN-om: Članak 259:²

(1) *Javni naručitelj može odrediti uvjete tehničke i stručne sposobnosti kojima se osigurava da gospodarski subjekt ima potrebne ljudske i tehničke resurse te iskustvo potrebno za izvršenje ugovora o javnoj nabavi na odgovarajućoj razini kvalitete, a osobito zahtijevati da gospodarski subjekt ima dovoljnu razinu iskustva, što se dokazuje odgovarajućim referencijama iz prije izvršenih ugovora.*

(2) *Smatra se da gosp. subjekt nema potrebnu stručnu sposobnost ako javni naručitelj utvrdi da taj gospodarski subjekt ima sukobljene interese koji mogu negativno utjecati na izvršenje ugovora o javnoj nabavi.*

(3) *U postupku javne nabave čiji je predmet isporuka robe i koji obuhvaća poslove postavljanja ili instalacije, pružanje usluga ili izvođenje radova, stručna sposobnost gospodarskog subjekta za izvođenje poslova postavljanja ili instalacije robe, pružanje usluga ili izvođenje radova može se ocjenjivati u odnosu na njegove vještine, učinkovitost, iskustvo i pouzdanost.*

Naručitelji u dokumentaciji, pri propisivanju uvjeta tehničke i stručne sposobnosti, najčešće koriste formulaciju koja glasi: „ponuditelj u postupku javne nabave mora dokazati da je izvršio usluge, isporučio robu ili izveo radove „iste ili slične predmetu nabave“. Standardna napomena odnosno komentar je: ako naručitelj navodi da prihvaća „slične“, potrebno je da definira što se smatra sličnim predmetu nabave, kako bi se smanjio rizik od eventualne žalbe na dokumentaciju, te se predlaže navesti kratko obrazloženje zbog čega se navedene usluge, isporuka robe ili izvedeni radovi, smatraju onima koje su slične predmetu nabave te navesti apsolutno sve slično predmetu nabave. Kod ovako postavljenog komentara naručitelj se susreće s novom obavezom propisivanja svega sličnoga, što nije niti malo jednostavno. Naime, ako naručitelj ne propiše

² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_120_2607.html

što smatra „sličnim“ propisanom uvjetu, tada ostavlja mogućnost da ponuditelj sami tumače jednako vrijedno odnosno slično predmetu nabave i dostavljaju takvu ponudu. Ako se postupak nabave, bez definiranja što je to slično, dovede do faze kada su ponude otvorene, tada naručitelj nema jasno definirani uvjet sposobnosti, te se dovodi u situaciju da ponuditelj u svojim ponudama definiraju slično, što je dvojbeno i neprihvatljivo u kontekstu jednakog tretmana svih ponuditelja. Zaključno, važno je da naručitelj dokumentacijom, propiše uvjet sposobnosti, te da propiše i što smatra sličnim ako tako da definira uvjet ili da jednostavno u opisu uvjeta ne navodi slično, nego da definira točno što je traženi uvjet, ali obvezno na način da je isti sukladan ZJN 2016, gdje treba pripaziti na načela javne nabave i podredbu članka 259. ZJN 2016.

Važno je da kod propisivanja uvjeta tehničke i stručne sposobnosti za nabavu usluga, naručitelj obrati pozornost te traži popis **izvršenih glavnih usluga**, a ne prethodno izvršenih ugovora, sukladno čl. 268. st. 1. t. 3. ZJN 2016., te kod radova **popis izvršenih radova**, a kod nabave robe **popis izvršenih glavnih isporuka**.

Uz navedeno komentarom na dokumentaciju, naručitelju se ukazuje da obrati pozornost da se sukladno čl. 268. st. 1. t. 3. ZJN 2016 kao uvjet tehničke i stručne sposobnosti može propisati popis izvršenih glavnih usluga, popis izvršenih radova, popis izvršenih glavnih isporuka. a ne popis izvršenih ugovora.

3.3.10. *Uvjet sposobnosti kojeg naručitelj propisuje vezano uz stručnjake*

Kada naručitelj propisuje uvjet sposobnosti, a vezano za tražene stručnjake, te u uvjetu navodi da stručnjak mora biti ovlašten za izvršenje ugovornih obveza prema pravilu države iz koje dolazi stručnjak, komentarom se pojašnjava da isto treba izostaviti te ovlaštenja propisivati isključivo u točki DoN pod nazivom „Uvjeti i zahtjevi koji moraju biti ispunjeni sukladno posebnim propisima ili stručnim pravilima“, sukladno čl. 2. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (NN 65/17, 75/20). Naručitelj ima pravo propisati uvjete tehničke sposobnosti za stručnjaka, samo je važno da isto bude povezano sa predmetom nabave i razmjerno predmetu nabave, te da propisani uvjet ne bude i kriterij bodovanja.

3.3.11. *Propisivanje uvjeta za koordinatora zaštite na radu*

Prilikom propisivanja zahtjeva za koordinatorom zaštite na radu, predlaže se naručitelju da isto navede u prijedlogu ugovora, a ne da navedeni uvjet propisuje u samoj dokumentaciji, jer su kriteriji restriktivni naspram ponuditelja koji imaju poslovni nastan izvan RH. Predlaže se u prijedlogu ugovora navesti da ugovaratelj mora tijekom izvršenja ugovora imati na raspolaganju osobu koja će obavljati poslove koordinatora sukladno Zakonu o zaštiti na radu, Pravilniku o zaštiti na radu na privremenim gradilištima i Pravilniku o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita. Ovako propisan uvjet, ali u ugovoru osigurati će naručitelju pravilno izvršenje svih ugovornih obveza, odnosno obveza sukladno zaštiti na radu.

3.3.12. *Napomena u vezi s obvezom dostave ažuriranih popratnih dokumenata*

Kao jedan od najučestalijih komentara u dokumentaciji, zasigurno je onaj koji se odnosi na obvezu dostave ažuriranih popratnih dokumenata, sukladno odredbi članka 263. stavak 1. ZJN 2016, koja glasi:

(1) Javni naručitelj je obavezan prije donošenja odluke u postupku javne nabave velike vrijednosti, a u postupcima javne nabave male vrijednosti može, od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti da u primjerenom roku, ne kraćem od pet

dana, dostavi ažurirane popratne dokumente u skladu s pododjeljkom 2. i 4. ovoga odjeljka, osim ako već posjeduje te dokumente.

Ono na što se putem komenatar upozorava naručitelja, je. Ako se radi o postupku nabave male vrijednosti, naručitelj „**može**“, stoga i ne mora, ako je tako propisao u dokumentaciji o nabavi, ali ako je to postupak nabave velike vrijednosti obavezan je tražiti dostavu ažuriranih popratnih dokumenata. Problem nastaje kada naručitelj provodi postupak nabave male vrijednosti (pragovi EU), ali u dokumentaciji je propisao: *Naručitelj će prije donošenja odluke o odabiru od gospodarskog subjekta koji je dostavio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti da u primjerenom roku, ne kraćem od 5 dana, dostavi ažurirane popratne dokumente kojim dokazuje ...*

Iako provodi postupak nabave male vrijednosti, te obzirom da je naveo da će zatražiti dostavu ažuriranih popratnih dokumenata prije donošenja odluke, naručitelj mora poslati zahtjev za dostavom ažuriranih popratnih dokumenata, osim ako već posjeduje te dokumente. Pri definiranju, odnosno odlučivanju naručitelja da izradi i pošalje zahtjev za dostavom ažuriranih popratnih dokumenata, važno je znati da naručitelj dohvatom iz nacionalne baze podataka (EOJN RH i e-certis), ima dokaze da gospodarski subjekt nema ili ima osnova za isključenje po članku 251., ima dokaz da je platio ili ima dug po osnovi poreza i doprinosa te mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, te ima dokaz da je registriran kao gospodarski subjekt. Ono što se navedenim dohvatom iz nacionalne baze podataka ne može dokazati su osnove za isključenje sukladno odredbama članaka 254. ZJN, ako ih je naručitelj propisao. O ovome je već pisano u prvom dijelu ovog poglavlja.

3.3.13. *Zahtjev naručitelja da određene ključne zadatke, odnosno poslove obavlja izravno sam ponuditelj ili član zajednice ponuditelja*

Jedan od komentara u dokumentaciji, vezan je i za članak 278. ZJN 2016, koji na odgovarajući način mora biti predviđen u samoj dokumentaciji da bi ga naručitelj primijenio, te se nikako ne smije primjenjivati u fazi odabira ili kasnije pozivati na njegovu primjenu ako nije bilo odgovarajućih odredbi u dokumentaciji. Naime, u velikom broju slučajeva kod provedbe ex post kontrole utvrđeno je da je naručitelj u dijelu dokumentacije o nabavi, koji se odnosi na projektni zadatak ili tehničke specifikacije (kao zaseban dokument dokumentacije), propisao da odabrani ponuditelj mora izvršiti određenu vrstu poslova za koju je ovlašten, odnosno ima posebna ovlaštenja. Ono na što ukazuje komentar u dokumentu „upute ponuditeljima“, je da ponuditelj ili ovlašteni gospodarski subjekt mora dio posla izvršiti sam, a što može dati u podugovor, sukladno čl. 278. ZJN 2016, naručitelj mora propisati na vidljiv i transparentan način, s obzirom da isto direktno utječe na izradu ponude.

3.3.14. *Solidarna odgovornost za izvršenje ugovora*

Kada je dokumentacijom o nabavi propisano: „ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnost drugih subjekata radi dokazivanja ispunjavanja kriterija ekonomske i financijske sposobnosti, njihova odgovornost za izvršenje ugovora je solidarna“, komentarom se upućuje naručitelju da navedeno treba **predvidjeti kao ugovornu odredbu u prijedlogu ugovora**.

3.3.15. *Ponuda dostavljena putem EOJN RH obavezuje ponuditelja neovisno o tome je li potpisana*

Komentar vezan za elektronički potpis ponuda, napominje naručitelju da danom stupanja na snagu ZJN 2016, smatra se da ponuda dostavljena elektroničkim sredstvima komunikacije putem EOJN RH obavezuje ponuditelja u roku valjanosti ponude neovisno o tome je li potpisana ili nije, te naručitelj ne smije odbiti takvu ponudu samo zbog toga razloga.

3.3.16. Način određivanja cijene ponude

Dokumentacijom o nabavi je propisan način određivanja cijene ponude, gdje naručitelj pojašnjavaju popunjavanje ponude ako ponuditelj nije u sustavu PDV-a. Pojašnjenje ima standardni oblik teksta koji glasi: *Ako ponuditelj nije u sustavu PDV-a ili je predmet nabave oslobođen PDV-a, u ponudbenom listu, na mjesto predviđeno za upis cijene ponude s PDV-om, upisuje se isti iznos kao što je upisan na mjestu predviđenom za upis cijene ponude bez PDV-a, a mjesto predviđeno za upis iznosa PDV-a ostavlja se prazno.* Komentar vezan za ponuditelje koji nisu obveznici PDV-a, ukazuje na potrebu dodatnog pojašnjenja za inozemne ponuditelje koji su obvezni navesti iznos PDV-a primjenjivog u RH.

Nastavno, a sukladno odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, mjestom stjecanja dobara unutar EU smatra se mjesto gdje završava otprema ili prijevoz dobara stjecatelju (čl. 27.) Sukladno tome, PDV se obračunava u RH, što znači da bi EU ponuditelj trebao u ponudi izražavati cijene bez PDV-a, hrvatski PDV i ukupnu cijenu s hrvatskim PDV-om.

Prodavatelj iz jedne države članice EU neće zaračunati PDV države poslovnog nastana, ako je riječ o kupcu koji je porezni obveznik, iz druge države članice EU, pod uvjetom da je dobro stvarno otpremljeno iz jedne države članice u drugu.

Ako je Naručitelj obveznik PDV-a koji nema pravo na odbitak pret-poreza, a u slučaju da ponuditelj ima sjedište u drugoj državi članici EU, smatra se da takav ponuditelj u ponudi ne iskazuje PDV svoje države sjedišta nego stopu PDV-a primjenjivu u RH, a naručitelj će obračunati i platiti PDV sukladno odredbama Zakona PDV-u.

U slučaju prijenosa porezne obveze na naručitelja, smatra se da ponuditelj mora iznos PDV-a iskazati u ponudbenom listu, neovisno o tome što će naručitelj porez platiti izravno u državni proračun.

3.3.17. Promjena teksta ili količine navedene u troškovniku

Kada se razmatra navod u dokumentaciji vezan za troškovnik, te kada naručitelj propiše da će se u slučaju promijene teksta ili količine navedene u troškovniku od strane ponuditelja smatrati da je takav troškovnik nepotpun i nevažeći te će ponuda biti odbijena, uvijek slijedi i komentar koji glasi: *sukladno čl. 293. ZJN 2016 ako su informacije ili dokumentacija koju je trebao dostaviti gospodarski subjekt nepotpuni ili pogrešni ili se takvima čine ili ako nedostaju određeni dokumenti, javni naručitelj može, poštujući načela jednakog tretmana i transparentnosti, zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da dopune, razjasne, upotpune ili dostave nužne informacije ili dokumentaciju u primjerenom roku ne kraćem od pet dana. Iako članak 20. stavak 8. Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave, kaže da se troškovnik ne smatra određenim dokumentima koji nedostaje u smislu članka 293. ZJN 2016 te naručitelj ne smije zatražiti ponuditelja da iste dostavi tijekom pregleda i ocjene ponuda, to ne znači da naručitelj ne smije zatražiti pojašnjenje ili upotpunjavanje istog, dapače čak se preporučuje isto učiniti kada je u ponudi dostavljen troškovnik koji sadrži određene nedostatke, a koji se mogu ispraviti primjenom instituta dopune, upotpunjavanja ili pojašnjenja ponude iz čl. 293. ZJN 2016, vodeći računa da time ne dođe do izmjene opisa ili količina stavki, niti do izmjena vezanih uz cijenu stavki, cijene ponude te količine predmeta nabave.*

Moguće je upotpunjavanje troškovnika, u slučajevima:

a) *Ako se ponudi ukupna cijena stavke, a ista sadrži pod-stavke u kojima nisu navedene jedinične cijene, moguće je isto upotpuniti, pod uvjetom da nije došlo do izmjene ukupne cijene predmetne stavke koja je i inicijalno bila uključena u ukupnu ponuđenu cijenu.*

b) *Isto tako, moguće je upotpuniti troškovnik i u obrnutoj situaciji, ako su navedene cijene pod-stavki, a nije navedena ukupna cijena*

(iako su cijene pod-stavki uključene u ukupnu cijenu ponude), ako zbroj pod-stavki bude odgovarao upotpunjenoj cijeni.

3.3.18. Kriterij za odabir ponude ne smiju biti diskriminirajući

Kada naručitelj propisuje kriterij za odabir ponude, komentari ex ante kontrola su općeniti i upozoravaju da je prilikom propisivanja kriterija za odabir ponude, potrebno voditi računa o odredbama čl. 285. ZJN 2016 prema kojima isti ne smiju biti diskriminirajući, moraju biti povezani s predmetom nabave te moraju omogućiti učinkovito nadmetanje.

3.3.19. Dokazivanje iskustva stručnjaka

Pri propisivanju načina na koji se dokazuje određeno iskustvo stručnjaka, ex ante komentarom se ukazuje da se dokazivanje iskustva za stručnjaka propiše na način da se specifično iskustvo prikazuje u obrascu danom u slobodnoj formi i dokazuje dostavom potvrda Naručitelja i/ili druge ugovorne strane/investitora i/ili poslodavca kod kojeg su stručnjaci zaposleni/bili zaposleni u vrijeme sudjelovanja u izvršavanju usluga i/ili imenovanja i/ili bilo kojeg drugog dokumenta iz kojeg se nedvojbeno i jednoznačno može utvrditi ispunjenje specifičnog iskustva ključnog stručnjaka sukladno kriterijima za odabir ponude definiranim ovim poglavljem dokumentacije o nabavi.

3.3.20. Rok valjanosti ponude

Kod određivanja roka valjanosti ponude, naručitelj najčešće propisuje broj dana, te se komentarom upozorava naručitelja da rok valjanosti treba biti razmjernan zadanostima postupka nabave, odnosno pokrivati rok za donošenje odluke o odabiru, kao i rokove mirovanja i rok za sklapanje ugovora.

3.3.21. Valjanost jamstva za ozbiljnost ponude

Kod jamstva za ozbiljnost ponude kao važan komentar ističe se potreba za dodatnom pažnjom da jamstvo za ozbiljnost ponude (kao i ponuda) bude valjano u svim odgovarajućim trenucima kada je, sukladno dokumentaciji predviđena aktivacija istog, tj. ne samo sukladno čl. 216. st. 2. i čl. 307. st. 5. ZJN 2016 već i primjerice u trenutku isteka roka dostave jamstva za uredno ispunjenje ugovora, sukladno čl. 307. st. 7. t. 4. ZJN 2016.

3.3.22. Produljenje jamstva za uredno ispunjenje ugovora

Komentar koji je vrlo važan, a vezan za jamstvo za dobro ispunjenje ugovora upozorava naručitelja da u slučaju produljenja/izmjene ugovora/povećanja ugovorne cijene, obrati dodatnu pažnju te da od ugovaratelja ishodi produljenje/povećanje samog jamstva za uredno ispunjenje ugovora budući da suprotno postupanje predstavlja jednu od najčešćih nepravilnosti u fazi provedbe ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava. Eventualne uštede ostvarene tijekom provedbe ugovora, ne mogu utjecati na polazišnu vrijednost ugovora (a kao polazišna vrijednost za određivanje visine jamstva određenog u dokumentaciji, potrebno je uzeti u obzir vrijednost prvotnog ugovora) te u slučaju povećanja ugovorne vrijednosti, iznos jamstva treba promatrati u odnosu na dodacima povećani ugovoreni iznos. Pojašnjeno ukazuje se da ugovoreni iznos je osnova jamstva za uredno ispunjenje, odnosno visini navedenog jamstva, koje se mijenja sukladno izmjenama ugovora.

Uz napomenu da jamstvo za uredno ispunjenje ugovora mora biti dostavljeno na vrijeme, odnosno kako je to propisano dokumentacijom, napominje se da u trenutku dostave navedenog jamstva, jamstvo za ozbiljnost ponude mora biti važeće, te rok valjanosti jamstva za uredno ispunjenje ugovora mora biti valjano da roka koji je također propisan dokumentacijom.

3.3.23. Ugovorne kazne za neuredno izvršenje ugovora

Kada naručitelj propiše ugovaranja ugovorne kazne za neuredno izvršenje ugovora, kako u dokumentu „Upute ponuditeljima“ tako i u „Ugovoru“, isto je popraćeno komentarom koji upozorava naručitelja da obzirom na propisano, stvara obvezu da u eventualno navedenim slučajevima u razdoblju trajanja ugovora, isto i učini, odnosno da mora imati jasnu i konkretnu argumentaciju za nenaplatu iste, budući da se navedeno može okarakterizirati kao nepravilnosti s financijskom korekcijom, a potencijalno i kao bitna izmjena ugovora u smislu čl. 321. ZJN 2016. Ovaj komentar pojašnjeno upućuje na potrebu praćenja i izvršenja ugovornih obveza, koje je sam naručitelj odredio, te da sve aktivnosti u razdoblju trajanja ugovora moraju biti argumentirane i usklađene sa zakonskim odredbama.

3.3.24. Kada se ugovoreni gospodarski subjekt uvodi u posao

U skupinu bitnih uputa, komentara, svakako treba ubrojiti i one koji pojašnjavaju „kada se ugovoreni gospodarski subjekt uvodi u posao“. Naime, naručitelj dokumentacijom propisuje „Uvjete i zahtjeve koji moraju biti ispunjeni sukladno posebnim propisima ili stručnim pravilima“, čime pojašnjava kada ugovoreni gospodarski subjekt, te nominirani stručnjak dostavljaju te time i dokazuju da imaju ovlaštenje za obavljanje određenih djelatnosti, sukladno „Zakonu o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (NN 78/18, 118/18, 110/19)“. Naručitelji su skloni propisivati da se navedena ovlaštenja, kako za domaće teko i za inozemne gospodarske subjekte i stručnjake, moraju dostaviti te time i dokazati prije potpisivanja ugovora, dok navedeni zakon isto uređuje odredbom čl. 69. pa se za inozemne gospodarske subjekte i nominirane stručnjake pravilnim smatra dostava izjave ili bilo kojeg drugog dokaznog sredstva (mail nadležnog Ministarstva), da je ugovaratelj pokrenuo proceduru ishođenja navedenih dokaza. Bitnim se smatra, kako se i navodi u ex ante komentaru, da naručitelj tražene dokaze, odnosno ovlaštenja kroz potvrde nadležnog ministarstva u RH, dobije prije uvođenja u posao, odnosno prije početka obavljanja prvog posla, sukladno odredbi čl. 69. st. 1. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje. Zaključno, naručitelj treba propisati u dokumentaciji da će prihvatiti dokaz da je ugovoreni gospodarski subjekt u procesu ishođenja potrebnih ovlaštenja, te da dobivanjem navedenih dokaza može potpisati ugovor s odabranim gospodarskim subjektom, ali dok ne dobije valjano ovlaštenje nadležnog ministarstva u RH, ne smije ugovornog gospodarskog subjekta uvoditi u posao odnosno pokretati poslovne aktivnosti.

3.3.25. Rok, način i uvjeti plaćanja

Kada promatramo opise u DoN-u koji se odnose na „Rok, način i uvjete plaćanja“, ex ante komentarom se ne uređuje odabrani model i način plaćanja, nego se naručitelja upozorava kako se sve izmjene uvjeta, roka i načina plaćanja tijekom provedbe ugovora o nabavi u određenim slučajevima mogu okvalificirati kao bitne izmjene ugovora / uvjeta iz dokumentacije, te isto predstavlja jednu od najčešće utvrđenih nepravilnosti u tijeku provedbe ugovora o bespovratnim sredstvima s povezanim financijskim korekcijama. Ujedno se napominje da svi propisani uvjeti plaćanja budu usklađeni sa navodima u ugovornom dokumentu.

3.3.26. Komentar vezan za „Uredbu vijeća (EU) 2022/576 od 8. travnja 2022.

Jedna od zadnjih a ne manje važna napomena naručiteljima, komentar je vezan za „UREDBA VIJEĆA (EU) 2022/576 od 8. travnja 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 833/2014 o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini:

Peti paket sankcija Rusiji > Javna nabava i Publications Office (europa.eu)

Shodno navedenoj uredbi naručitelju se napominje da je obavezan zatražiti od gospodarskog subjekta koji je podnio najpovoljniju ponudu, dostavu izjave za ponuditelja, podugovaratelja ili gospodarskog subjekta na čiju se sposobnost oslanja, da ne postoje okolnosti propisane predmetnom Uredbom, obzirom da su iste zapreka za dodjelu ugovora o javnoj nabavi.

4. Zaključak

Vezano za provedbu ex ante kontrole, važno je znati da je naručitelj jedini odgovoran za eventualne uočene nepravilnosti u provedbi postupaka javne nabave i ugovora. Stoga uz komentare u dokumentaciji, kontrolno tijelo najčešće navodi: Komentari, preporuke i napomene dostavljeni u ovoj Dokumentaciji o nabavi izrađeni su u dobroj vjeri i temeljem iskustva sudjelovanja u pripremi Dokumentacija o nabavi, sudjelovanju u provedbi postupaka nabave, te kontinuiranog praćenja i primjene prakse Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave, SAFU-a, važećih uputa Upravljačkog tijela i drugih tijela u okviru upravljačke strukture. Navedeni komentari, preporuke i napomene u Dokumentaciji su izrađeni kao pomoć, odnosno nisu obvezujući i ne izuzimaju Korisnika od prava i obveza koje su propisane u ZJN 2016 i pravila EK.

Najavljujemo !

PROGRAM USAVRŠAVANJA U JAVNOJ NABAVI

17. listopada 2024. (on line)

**IZAZOVI U PROVEDBI POSTUPAKA
JEDNOSTAVNE NABAVE I PLANIRANJU
JAVNE I JEDNOSTAVNE NABAVE**

Informacije i prijave:

www.tim4pin